

LIOPISTO PÄÄTTÄÄ RAHASTA JA RAKENTEISTA MITEN TÄMÄ KOSKETTAÄ KIRJASTOJA?

*Kaisa Sinikara,
Konsistorin jäsen*

Yliopiston konsistori valmistelee ja päättää tämän vuoden aikana useista suurista asioista. Rahoituksessa tapahtuvat muutokset vaikuttavat luonnollisesti myös kirjastoihin.

- Eri tieteenalojen *kustannuskertoimet* päätettiin 1997, samalla kun rahanjakomalli muuttui nykyisenkaltaiseksi. Mallin seurantaryhmä on puheenjohtajan, dekaani Hannu Saloniemen (eläinlääk.) johdolla tehnyt ehdotuksen uusiksi perustutkintojen kustannuskertoimiksi. Kerrointen skaala ehdotuksessa on 1 - 4.80: mitä suurempi kerroin, sitä enemmän perustutkinto laskennallisesti vaatii resursseja. Uusia kertoimia laskettaessa suurin painoarvo on opetuksella, mutta myös kirjastokulut otetaan huomioon. Kesäkuun konsistorissa kertoimista käytiin laaja keskustelu, ja suunnitelmaa tarkistetaan kesän aikana. Dekaanin Hannu Niemen (valt.) kanssa teimme konsistorille kirjastokuluista laskelman, jossa vertailtiin kustannuksia suhteessa perusrahoitukseen, opiskelijamääriin ja tutkintoihin. Kävi ilmi, että kirjastojen ulkopuolella on vaikea ymmärtää, mistä kaikista tekijöistä kirjastojen kustannukset muodostuvat. Tiedekuntien erot ovat melko suuria.

Kustannuskertoimista päätettäneen syyskuussa. Päätös tulee vähentämään rahaa joiltakin tiedekunnilta ja lisäämään sitä joillekin muille.

Ryhmän sihteeri on suunnittelija Sami Nokelainen kvestuurista.

- *Tulevaisuuspaketti* tuo yliopistoille vuonna 2001 perusrahoitukseen 100 milj. mk kattamaan 1990-luvulla syntynyttä vajausta ja seuraavina kahtena vuonna 75 milj. mk kumpanakin Lisärahoituksen tulisi hyödyttää myös kirjastoja.
- Suomen Akatemia saa vuoden 2001 alusta 90 milj. markan lisäyksen, jotta apurahoihin voidaan sisällyttää ns. *yleiskustannukset*. Näitä ovat tutkimusprojektien aiheuttamat hallinto-, kirjasto- ja atk-menot. Konsistori on jo päättänyt ottaa rehtorin käyttöön 5 % ulkopuolisesta rahoituksesta, jotta rehtori voi ohjata sitä kyseisten kustannusten kattamiseen.
- Vuonna 2001 uudistetaan myös *yliopistollisten erityistehtävien* rahoitusta. Kirjastot ovat saaneet viime vuosina yliopistojen omien säätiöiden tuotosta yhteensä noin 7.5 milj. mk. Tästä on rahoitettu erityisesti yliopiston ulkopuolisten käyttäjien palvelua ns. yhteiskunnallisesti vaikuttavana tehtävänä. Suurin rahoitus on tullut HYK:lle Terkolle ja Viikin tiedekirjastoille, mutta pienempiä erä on riittänyt myös muille kirjastoille. Kirjastotoimikunta selvittää kohdennusperusteiden tarkentamista kesän aikana. Rahoituspäätökset tekee rehtori osana tavoitesopimuksia.

Rehtorin asettama rakennetyöryhmä on laatinut muistion *yliopiston tiedekunta- ja laitosrakenteen kehittämisestä*, ja muistiosta on saatu lausunnot. Muistiossa esitetään yliopiston

sisäisen rakenteen joustavoittamista ja siten mm. mahdollisuutta muodostaa uusia tiedekuntia suurimpia tiedekuntia jakamalla. Tiedekuntien tulisi kuitenkin olla toimintakykyisiä, taloudellisesti elinkelpoisia ja riittävän yhtenäisiä kokonaisuuksia. Päätettävänä on mm. ehdotukset farmasian ja psykologian tiedekuntien perustamisesta.

- Aihepiiri on sekä periaatteessa että käytännössä laaja ja visainen. Ei siis ihme, että konsistorin kesäkokouksessa asiasta keskusteltiin neljä tuntia, ja valmistelua ja selvityksiä tullaan jatkamaan ennen päätösten tekoa. Työryhmän puheenjohtaja on vararehtori Raija Sollamo ja sihteeri suunnittelija Esa Hämäläinen.
- Konsistori päätti myös yliopiston erillislaitospolitiikasta sekä päätti selvittää, voitaisiinko Kristiina- ja Renvall-instituuteista muodostaa tiedekuntien yhteisiä laitoksia.
- Lähiajan konsistorin kokouksissa tehdään päätös myös humanistisen tiedekunnan kirjaston perustamisesta.